

УДК 378.811.111'34

ЛІНГВІСТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У КИТАЙСЬКИХ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

Кузьмицька М.О.

m.kuzmyska@ukr.net

Київський національний лінгвістичний університет

Дата надходження 12.10.2017. Прийняття до друку 01.11.2017.

Анотація. У статті проаналізовано науково-методичну літературу з проблеми формування фонетичної компетентності у китайських студентів-філологів. Автором здійснено порівняльний аналіз сегментного та супrasegmentного рівнів англійської та китайської мов з метою виявлення джерел переносу та інтерференції рідної мови у процесі формування та подальшого вдосконалення вимовних навичок студентів. У результаті проведеного аналізу було визначено основні причини труднощів та запропоновано рекомендації щодо їх усунення у майбутній роботі з китайськими студентами.

Ключові слова: фонема, склад, сегментний рівень, супrasegmentний рівень, перенос, інтерференція.

Кузьмицкая М. А. Киевский национальный лингвистический университет

Лингвистические предпосылки формирования англоязычной фонетической компетентности у китайских студентов-филологов

Аннотация. В статье проанализирована научно-методическая литература по проблеме формирования фонетической компетентности у китайских студентов-филологов. Автором произведен анализ сегментного и супrasegmentного уровней английского и китайского языков с целью выявления источников переноса и интерференции родного языка в процессе формирования и дальнейшего усовершенствования произносительных навыков студентов. В результате проведенного анализа были установлены основные причины трудностей и предложены рекомендации по их устранению в дальнейшей работе с китайскими студентами.

Ключевые слова: фонема, слог, сегментный уровень, супrasegmentный уровень, перенос, интерференция.

Kuzmyska M.O. Kyiv National Linguistic University

Linguistic peculiarities of English phonetic competence formation for the Chinese students of philology

Abstract. Introduction. Correct pronunciation is the key to further success in the English language mastery and communication. The insufficient level of phonetic competence of international students proves the necessity of extra efforts in the comparative phonetics research field. The understanding of the difference between the phonetic systems of English and Chinese provides the tools of language phenomena transference and leads to the conscious application of these tools in the process of teaching English to the Chinese students. **Purpose.** To establish the sources of transference and language interference on segmental and suprasegmental levels of English and Chinese with the aim of improving the level of phonetic competence of international students of philology. **Methods.** The following methods were used to conduct the research: study and analysis of scientific publications, comparative analysis. **Results.** The results of the study show that on the segmental level there can be distinguished groups of English sounds that are similar to the students' native language, approximant, and the sounds that have no equivalents in Chinese. The first group of sounds can be used as direct aid in the English teaching process, while the second and the third groups need special attention on both the teacher's and the student's side. The analysis of prosodic features of English and Chinese discovers more sources of interference than transference. **Conclusion.** The results of the conducted research lead to the following conclusion. Comparative analysis of segmental and suprasegmental levels of English and Chinese allows to organize a more focused and effective selection of teaching strategies and materials to develop English phonetic competence. Further research in the field lies in the elaboration of teaching materials for international students that will provide successful development of English phonetic competence of future philologists.

Keywords: phoneme, syllable, segmental level, suprasegmental level, transference, interference.

Постановка проблеми. Правильна вимова є запорукою успішного оволодіння та спілкування англійською мовою (АМ), формування та вдосконалення якої у поєднанні з іншими субкомпетентностями має відбуватись на всіх етапах навчання студентів-філологів.

Спостереження за навчальним процесом та аналіз досвіду навчання АМ китайських студентів-філологів свідчить про незадовільний рівень сформованості фонетичної компетентності (ФК) в АМ. Навчання студентів-іноземців АМ, потребує особливих зусиль від викладача, оскільки вимагає врахування впливу рідної мови (РМ) студента на процес оволодіння АМ. Лінгвістичні особливості РМ студента дають можливості як переносу, так і інтерференції, особливо на початковому етапі формування ФК. Усвідомлення викладачем і студентами цих особливостей є ключем до подолання труднощів у процесі формування ФК та їх уникнення у майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні та зарубіжні спеціалісти з методики викладання іноземних мов, зокрема АМ, розробили численні матеріали та рекомендації з метою вдосконалення процесу навчання АМ та підвищення рівня успішності студентів. Зокрема, проблема розробки методики формування ФК у майбутніх філологів досліджувалась у роботах Ю. В. Головач, В. В. Перлової; роль інформаційно-комунікаційних технологій у процесі оптимізації формування і вдосконалення ФК у самостійній роботі студентів була розглянута Н. В. Гуриною, А. В. Долиною; особливості вимовного акценту в англійському мовленні українців були досліджені В. Ю. Кочубей.

Дослідженню фонетичних особливостей АМ та КМ присвячені праці вчених-мовознавців: знавців АМ та синологів, дослідників КМ. Так, розробкою теорії фонетики АМ займалися М. П. Дворжецька, С. Ф. Леонтєва, В. Ю. Парашук, М. А. Соколова. Фонетику КМ досліджували О. М. Алексахін, А. М. Кубарич, В. А. Курдюмов, Є. Д. Поліванов, М. К. Румянцев, М. О. Спешнев, М. Г. Фролова.

Однак у вітчизняній методиці бракує досліджень, які об'єднали б результати методичних досліджень з проблем навчання фонетики та лінгвістичних досліджень фонетичних систем АМ і КМ та обґрунтували б методику формування та вдосконалення англомовної ФК для студентів-іноземців з урахуванням особливостей їх РМ – китайської.

Мета статті. Стаття має на меті розкрити лінгвістичні особливості формування англомовної ФК у китайських студентів-філологів з урахуванням інтерференції рідної КМ, а саме розкрити джерела основних помилок у вимові студентів на сегментному та супрасегментному рівнях та окреслити способи передбачення, профілактики, корегування та уникнення таких помилок у майбутньому. Досягнення поставлених цілей потребує, перш за все, вирішення наступних першочергових **завдань**:

1) охарактеризувати мови, які вступають у взаємодію, а саме АМ та КМ, з точки зору їх місця у мовній класифікації, що дасть змогу виділити як їх диференційні, так і інтегруючі ознаки, адже виявлення цих ознак, у свою чергу, дасть змогу визначити мовні одиниці, на основі яких здійснюватиметься подальший аналіз;

2) з огляду на існування декількох варіантів АМ та численної кількості діалектів КМ необхідно чітко окреслити, які саме варіанти цих мов є предметом дослідження;

3) встановити співвідношення між термінами “фонема”, “морфема”, “склад”, “силабема”, “морфофонема” та “складоморфема”, оскільки серед синологів немає єдності щодо того, яку сегментну одиницю у КМ вважати мінімальною;

4) порівняти сегментний та супрасегментний рівні англійської та китайської фонетичних систем та встановити джерела труднощів китайських студентів у процесі оволодіння англомовною ФК.

Основні результати дослідження. Приналежність АМ та КМ до різних мовних сімей за генеалогічною класифікацією вказує на їх віддаленість. Так, АМ належить до західногерманської підгрупи індоєвропейської мовної сім'ї, тоді як КМ займає окрему гілку у сино-тибетській (або китайсько-тибетській) мовній сім'ї. За морфологічною класифікацією АМ належить до аналітичного підтипу флективної мови, а КМ є яскравим представником мови ізолоючого типу. Однак існує думка, що між цими мовами більше спільного, ніж здається на перший погляд. Зокрема, В. А. Курдюмов вважає, що КМ та АМ схожі, оскільки обидві мови розвивались у напрямку спрощення – аналітизації, але КМ стала ізолоючою декілька тисяч років тому,

а в АМ цей процес лише розпочався [6, с. 104]. Справді, АМ та КМ мають більше спільного, ніж КМ та українська чи російська мови, а саме: переважання SVO (Subject-Verb-Object) порядку слів, широке використання службових слів, фактична незмінність слів та можливість їх приналежності до різних частин мови у тій самій формі, а також спільні риси у фонетичній системі мов, про які йтиметься далі.

Подальший аналіз потребує більш точного визначення, які саме варіанти мов є предметом дослідження, адже будь-який варіант має власні особливості, що відділяють його від інших. Так, британський та американський варіанти вимови АМ відрізняються цілою низкою аспектів, включаючи різні кількісні та якісні характеристики фонем. Діалекти ж КМ можуть відрізнятися один від одного до такої міри, що синологи нерідко говорять про існування різних мов, хоча навіть їх точна кількість і досі є предметом дискусій. Дані про число діалектних груп варіюються від шести (John De Francis, S. Robert Ramsey, Nathan Sivin) до одинадцяти (Лі Жун), однак загальноприйнятим є число сім, куди входять наступні групи діалектів: У, Гань, Мін, Юе, Сян, Хакка та група північних діалектів гуаньхуа, яка в західній літературі відома як Mandarin Chinese (китайська мандаринська) й охоплює майже дві третіх населення (близько 71,5%) [12]. Незважаючи на те, що всі діалекти об'єднує однакове ієрогліфічне письмо та подібна структура тонованого складу (від 2-х до 11-ти тонів), кожна окрема група характеризується діалектизмами, розбіжностями у граматичній структурі та у першу чергу – у фонетиці. За таких умов очевидна потреба загальнодержавного мовного стандарту, яка була створена в 50-60х рр. ХХ ст. на основі пекінського діалекту та отримала назву путунхуа, а з 1 січня 2001 року на території КНР діє “Закон про загальнодержавну мову та писемність” (*Чжунхуа женьмінь гунхего гоцзя тунъюн юйянь веньцзи фа*), який забезпечує поширення путунхуа, зокрема засобами масової інформації [4, с.16]. На думку дослідника Лі Жуна, місце путунхуа – “серед діалектів і водночас над діалектами”, особливість якого пояснюється тим, що пекінський діалект в його основі вже увібрав у себе елементи багатьох інших діалектів [7, с. 204]. Під потужним впливом путунхуа навіть такі великі діалектні групи, як У, перебувають під загрозою зникнення.

Таким чином, подальший порівняльний аналіз особливостей фонетичної системи КМ здійснюватиметься на основі путунхуа як загальнодержавного стандарту КМ і найбільш поширеного діалекту на території КНР.

Стосовно АМ, загальноприйнятим світовим стандартом вважається форма вимови британської АМ – Received Pronunciation (RP). Саме RP взято за стандарт у навчальних закладах України, і незважаючи на поширеність американського варіанта вимови, в КНР навчання АМ (тексти, наочність та аудіоматеріали) також базується на RP британської АМ [14, с. 56].

Таким чином, порівняння фонетичних систем АМ та КМ здійснюватиметься на основі стандартів RP та путунхуа відповідно.

Вирішення поставленого нами третього завдання безпосередньо впливає на подальший хід дослідження, оскільки порівняння фонетичних систем потребує встановлення мінімальної фонетичної одиниці, і саме тут проявляється одна із ключових відмінностей між фонетичними системами АМ і КМ.

Мінімальною фонетичною одиницею АМ є фонема, яка у мовленні реалізована у формі конкретних звуків. Однак КМ є силабічною мовою, у якій фонемі не є функціонально самостійними і не вживаються окремо, за винятком деяких голосних, а найменшою одиницею поділу вважається склад. Цю точку зору поділяють більшість дослідників, обґрунтовуючи при цьому різні формулювання самого поняття.

Є. Д. Поліванов, теорією китайського складу якого послуговуються і у наш час, запропонував термін “силабема” для позначення поєднання фонем без тону і наголосу, які є атрибутами складу у мовленні [9]. О. О. Драгунов розглядає китайський “склад” і його частини – “складофонемі”, визнаючи згодом той факт, що “склад”, або “складоморфема”, не є абсолютно неподільною і може бути розділена на дві частини: приголосну та голосну “складофонемі”

[2]. О. М. Алексахін вважає, що саме фонема є найменшою фонетичною одиницею КМ, обґрунтовуючи це тим, що на відміну від неподільного складу морфему можна розділити на складові, якими і є фонемі [1, с. 61]. Т. С. Жукаускене чітко розмежує поняття “фонема” та “складоморфема” і наполягає на неподільності останньої, оскільки склад у КМ є не лише звуковою, а й смисловою одиницею [3, с. 8]. Поділяючи позицію О. М. Алексахіна, А. М. Кубарич пропонує термін “морфонема” для позначення найменшої фонетичної одиниці, підкреслюючи, таким чином, особливість будови складу КМ [5, с. 15].

Традиційна китайська лінгвістика розділяє склад на дві частини: ініціаль, представлену приголосними, та фіналь, яка може включати від однієї до трьох голосних. Однак у працях китайських лінгвістів (Лін Хайань, Фен Шеен Лі та ін.) термін “фонема” рідко вживається, і частіше для позначення ініціалей та фіналей використовується поняття “звук” [5, с.19].

Беручи до уваги різні підходи до вирішення питання щодо базової фонетичної одиниці КМ, ми поділяємо точку зору науковців, які визнають неподільність складу як смислової одиниці КМ. Однак для подальшого порівняльного аналізу фонетичних систем АМ та КМ, слідом за О. М. Алексахіним, вважаємо правомірним застосування терміна “фонема” для позначення елементів складу як АМ, так і КМ, оскільки аналіз сегментних одиниць був би неточним без однорівневого предмета аналізу. Таким чином, вирішивши першочергові завдання, можемо перейти до безпосереднього розгляду фонем АМ та КМ (тут і далі маємо на увазі стандарти РР та путунхуа відповідно).

Фонетична система АМ представлена 24 приголосними та 25 голосними (включаючи дифтонги та трифтонги), які за класифікацією Міжнародного фонетичного алфавіту (МФА) діляться на підгрупи залежно від місця / способу артикуляції, вертикальних / горизонтальних рухів язика тощо. Фонетична система путунхуа, як уже зазначалось вище, побудована на інших засадах, однак у межах складу виділяються ініціалі (приголосні) та фіналі (голосні та нескладотворчі *n*, *ŋ*). Останні можуть бути: простими, тобто складатися з однієї голосної; складними, які можуть включати медіаль, централь, терміналь (від двох до чотирьох елементів). Структура складу може бути представлена схемою [5, с. 16]:

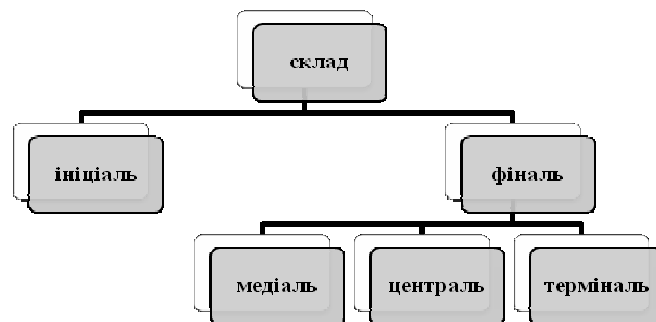

Рис. 1. Схема структури складу в КМ за А. М. Кубарич

Загалом фонетична система КМ представлена 21 ініціалю та 36 фіналями [5].

З метою виявлення характеру впливу КМ на процес оволодіння студентами правильною англійською вимовою слід докладно розглянути особливості артикуляції голосних та приголосних АМ та КМ. Так, опозиція “дзвінкий / глухий”, яка є диференційною ознакою приголосних в АМ, відсутня у КМ, натомість приголосні (ініціалі) диференціюються за ознакою “придиховий / непридиховий”, внаслідок чого під впливом фільтра РМ китайські студенти часто не сприймають дзвінкі приголосні і натомість вимовляють глухі. Опозиція “довгий / короткий”, властива англійським голосним, також не представлена у КМ і разом з опозицією “наголошений / ненаголошений” замінена опозицією “тонований / нетонований”.

Системи приголосних АМ і КМ можуть бути представлені у такій порівняльній таблиці (фонетичні символи подано за МФА [11]):

Таблиця 1

	Губно-губні		Губно-зубні		Зубні		Передньо-язикові		Палато-альвеолярні		Пост-альвеолярні		Середньо-піднебінні		Задньо-язикові		Гортанні	
	АМ	КМ	АМ	КМ	АМ	КМ	АМ	КМ	АМ	КМ	АМ	КМ	АМ	КМ	АМ	КМ	АМ	КМ
Прозирні	p ^h b	p ^h p					t ^h d	t ^h t							k ^h g	k ^h k		
Фрикативні			f v	f	θ ð		s z	s	ʃ ʒ	ɕ				ç		x	h	
Африкати							ts ^h ts	tʃ dʒ	tɕ ^h tɕ					tɕ ^h tɕ				
Сопорні (досовні)	m	m					n	n							ŋ	ŋ		
Сопорні							l	l										
	w									ʐ	ɻ(ʁ)		j					

Із наведених даних у Табл. 1 випливає, що система приголосних АМ та КМ є як спільні або подібні, так і відмінні риси, на основі чого можна зробити такі висновки. Основною причиною порушень вимовних норм АМ китайськими студентами є заміщення відсутніх у КМ звуків максимально наближеними. Можливі наступні варіанти замінь [13]:

- /b/ (АМ) на /p/ (КМ); /d/ (АМ) на /t/ (КМ); /g/ (АМ) на /k/ (КМ); /v/ (АМ) на /u/ або /f/ (КМ); /θ/ (АМ) на /s/ (КМ); /ð/ (АМ) на /ts/ або /t/ (КМ); /z/ (АМ) на /ts/ або /s/ (КМ); /ʃ/ (АМ) на /ɕ/ або /s/ (КМ); /ʒ/ (АМ) на /ʐ/ або /s/ (КМ); /tʃ/ (АМ) на /tɕ^h/ (КМ); /dʒ/ (АМ) на /tɕ/ (КМ); /h/ (АМ) на /x/ (КМ);
- /t/ (АМ) на /ʐ/ (КМ) або опускається (в кінцевій позиції);
- /n/ плутають з /ŋ/, іноді з /l/, особливо мовці південних діалектів;
- кінцева /l/ (АМ) вокалізується або опускається;
- /w/ (АМ) відсутня у КМ, оскільки графічний знак “w” у піньїнь використовується для позначення звука /u/ в початковій позиції, а тому /w/ (АМ) може вимовлятися як /u/;
- кінцеві приголосні опускаються або отримують зайву голосну;
- сполучення приголосних спрощується шляхом додавання голосної або опущення кінцевих приголосних.

Системи голосних АМ і КМ можуть бути представлені у такій порівняльній таблиці (Табл. 2) [10]:

Таблиця 2

	Переднього ряду		Передні-засунуті		Середнього положення		Задні-просунуті		Заднього ряду	
	АМ	КМ	АМ	КМ	АМ	КМ	АМ	КМ	АМ	КМ
Високі	i:	i	ɿ	y		i	u		u:	u
Середні	e	ɛ			ɜ: ə ʌ	ə		ɤ (e)		ɔ:
Низькі	æ	a					a:		ɒ	

Аналізуючи прості голосні, варто звернути увагу на артикуляцію таких звуків:

- опозиції /u:/ та /ʊ/, /i:/ та /ɪ/, /ɔ:/ та /ɒ/ не представлені у КМ;
- звук /ɜ:/ відсутній у КМ;
- звук /ɻ/ (КМ) розташований між /e/ та /æ/, а тому артикуляція останніх потребує особливої уваги;
- звук /ə/ (КМ) є варіантом /ɻ/ як частини складної фінали (en, eng, iou), однак є нетиповим у позиції ненаголошеного складу, тому артикуляція редукованих голосних становить труднощі для китайських студентів.

Стосовно дифтонгів у АМ та складних фіналей у КМ слід зазначити, що останні не визнаються дослідниками як повноцінні фонемні у своїй сукупності, оскільки лише тонована централь виступає повноцінною фонемою, в той час, як інші складові є лише варіантами своєї ізольованої голосної і вимовляються слабше. В цілому китайські складні фінали мають менш виражені елементи у своєму складі порівняно з англійськими дифтонгами, а відтак студенти мають навчитися чітко артикулювати усі елементи дифтонгів та трифтонгів у АМ.

Таким чином, аналіз сегментного рівня АМ та КМ можна підсумувати такою методичною класифікацією англійських фонем з урахуванням особливостей РМ студентів, де перша група містить звуки максимально наближені до КМ, друга – схожі до звуків КМ, а третя – звуки, що не мають аналогів у КМ [8, с.197]:

- 1) /p^h/, /t^h/, /k^h/, /m/, /n/, /ŋ/, /f/; /ə/, /ʊ/, /ɒ/;
- 2) /l/, /h/, /s/, /z/, /ʃ/, /ʒ/, /tʃ/, /dʒ/; /ɪ/, /e/, /æ/, /ʌ/;
- 3) /v/, /θ/, /ð/, /ɹ/, /w/, /j/, /b/, /d/, /g/; /i:/, /ɜ:/, /ɑ:/, /u:/, /ɔ:/.

Виходячи з цієї класифікації, звуки групи 1 є джерелом переносу і не потребують додаткових пояснень з боку викладача; звуки групи 2 є найбільш складними для вимови, оскільки вони подібні до звуків КМ і часто стають джерелом інтерференції; звуки групи 3 повністю відсутні у КМ і після необхідних пояснень і вправлянь не становлять труднощів.

Супрасегментний рівень АМ та КМ представлений різними домінуючими характеристиками, які безпосередньо впливають на оформлення мовлення. Як уже зазначалось вище, КМ є силабічною мовою, в той час у АМ важливу роль відіграє наголос, реалізований через довжину, гучність та висоту складу. Роль наголосу у КМ досі залишається спірним питанням серед науковців, однак можна впевнено стверджувати, що він не відіграє такої ж ролі, як в АМ. Так, в КМ часто кожен склад може бути наголошений або склади наголошуються безсистемно. Смыслорозрізнавальну функцію ж у КМ мають тони, яких налічується 5 (включно з нейтральним) та які надають особливий ритм і мелодіку китайським висловлюванням. З огляду на це інтонаційні моделі АМ становлять суттєві труднощі для китайських студентів, адже без належного їх (моделей) засвоєння мовлення студентів залишається поривчастим, негармонійним та позбавленим зв'язності. Таким чином, аналіз просодичних характеристик АМ у порівнянні з КМ є невід'ємною складовою успішного формування ФК у майбутніх філологів.

Висновки і перспективи подальших розвідок. В результаті викладеного вище можемо зробити висновок, що порівняльний аналіз сегментного та супрасегментного рівнів АМ та КМ дає можливість більш спрямовано та ефективно здійснювати відбір навчальних стратегій та навчального матеріалу для формування ФК в АМ.

Перспективу подальших розвідок вбачаємо у розробці методичних матеріалів для студентів-іноземців на основі результатів досліджень, які забезпечать ефективне формування ФК майбутніх філологів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексахин А. Н. Теоретическая фонетика китайского языка: [учебное пособие] / А. Н. Алексахин. – М. : АСТ: Восток-Запад, 2006. – 204 с.
2. Драгунов А. А. Фонологическая система современного китайского языка / А. А. Драгунов // Разыскания по общему и китайскому языкознанию. – 1980. – С. 4-9.

3. Жукаускене Т. С. Сравнительный анализ фонемы и слогоморфемы в английском и китайском языках [Электронный ресурс] / Т. С. Жукаускене. – Режим доступа: <http://sun.tsu.ru/mminfo/000349304/p-01/image/01-005.pdf> (дата звернення 10.10.2017). – Назва з екрана.
4. Завьялова О. И. Большой мир китайского языка / О. И. Завьялова, – М. : Восточная книга, 2014. – 320 с. (2-е изд.).
5. Кубарич А. М. Суперсегментные единицы китайского языка (психолингвистическое и экспериментально-фонетическое исследование) : дис. ... кандидата филол. наук : 10.02.19/ Анастасия Михайловна Кубарич. – Бийск, 2016. – 169 с.
6. Курдюмов В. А. Курс китайского языка. Теоретическая грамматика / В. А. Курдюмов. – М. : ЦИТАДЕЛЬ-ТРЕЙД; ЛАДА, 2005. – 576 с.
7. Ли Жун. Классификация диалектов гуаньхуа / Жун Ли // Новое в зарубежной лингвистике. – 1989. – С. 202-211 (Вып. XXII. Языкознание в Китае).
8. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності : Курс лекцій / [Ніколаєва С. Ю., Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін.]. – К. : Ленвіт, 2011. – 344 с.
9. Поливанов Е. Д. Избранные работы: Труды по восточному и общему языкознанию / [И. Ф. Вардуть, В. М. Алпатов, Ф. Д. Ашнин и др.] — М.: Наука (ГРВЛ), 1991. — 624 с. (Институт востоковедения АН СССР).
10. Comparison of English and Mandarin (Segmentals) [Electronic resource] / [ed. by Rebecca Chen] – Electronic data. – [A Corpus-Based Pronunciation Learning Website by the Education University of Hong Kong]. – Mode of access: http://ec-concord.ied.edu.hk/phonetics_and_phonology/wordpress/?page_id=328 (viewed on January 24, 2017). – Title from the screen.
11. International Phonetic Alphabet [Electronic resource] : [Web site] – Electronic data. – [International Phonetic Alphabet] – Mode of access: <http://www.internationalphoneticalphabet.org/ipa-charts/ipa-symbols-chart-complete/>. – Title from the screen.
12. Ping Li. An online database of phonological representations for Mandarin Chinese / Li Ping, Zhao Xiaowei // Behavior Research Methods. – 2009. – №41 (2). – P. 575-583.
13. Tao-chung Yao. Integrated Chinese / Yao Tao-chung, Liu Yuehua. – Boston: Cheng&Tsui, 2005. – 424 p. (2nd Edition).
14. Wang Y. Chinglish and China English as Distance and Elaborate Language Varieties / Y. Wang // Наукові дослідження: перспективи інноваційного розвитку суспільства і технологій: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Київ, 20-21 січня 2017 р.). – Київ: ГО “Інститут інноваційної освіти”, 2017. – С. 55-59.

REFERENCES

1. Aleksakhyn A. N. Teoretycheskaia fonetyka kytajskoho iazyka: [uchebnoe posoby] / A. N. Aleksakhyn. – М. : AST: Vostok-Zapad, 2006. – 204, [4] s.
2. Drahunov A. A. Fonolohycheskaia sistema sovremennoho kytajskoho iazyka / A. A. Drahunov // Razyskaniya po obschemu y kytajskomu iazykoznaniiu. – 1980. – S. 4-9.
3. Zhukauskene T. S. Sravnytel'nyj analiz fonemy y slohomorfemy v anhlyjskom y kytajskom iazykakh [Electronic resource] / T. S. Zhukauskene. – Mode of access: <http://sun.tsu.ru/mminfo/000349304/p-01/image/01-005.pdf> (viewed on October 10, 2017). – Title from the screen.
4. Zav'ialova O. Y. Bol'shoj myr kytajskoho iazyka / O. Y. Zav'ialova, – М. : Vostochnaia knyha, 2014. – 320 s. (2-e yzd.)
5. Kubarych A. M. Supersehmentnye edynytsy kytajskoho iazyka (psykholynhvystycheskoe y eksperymental'no-fonetycheskoe yssledovanye) : dys. ... kand. fylol. nauk : 10.02.19 / Anastasya Mykhajlovna Kubarych. – Byjsk, 2016. – 169 s.
6. Kurdiunov V. A. Kurs kytajskoho iazyka. Teoretycheskaia hramatyka / V. A. Kurdiunov – М. : TSYTADEL'-TREJD; LADA, 2005. – 576 s.
7. Ly Zhun. Klassyfykatsiya dyalektov huan'khua / Zhun Ly // Novoe v zarubezhnoj lynchvystyke. – 1989. – S. 202-211 (Vyp. XXII. Yazykoznanie v Kytae).

8. Metodyka formuvannia mizhkul'turnoi inshomovnoi komunikatyvnoi kompetensii : Kurs leksij / [Nikolaieva S. Yu., Bihych O. B., Borysko N. F., Borets'ka H. E. ta in.].– K. : Lenvit, 2011. – 344 s.
9. Polyvanov E. D. Yzbrannye raboty: Trudy po vostochnomu y obschemu iazykoznanyiu / [Y. F. Vardul', V. M. Alpatov, F. D. Ashnyn y dr.] — M.: Nauka (HRVL), 1991. — 624 s. (Institut vostokovedeniya AN SSSR).
10. Comparison of English and Mandarin (Segmentals) [Electronic resource] / [ed. by Rebecca Chen] – Electronic data. – [A Corpus-Based Pronunciation Learning Website by the Education University of Hong Kong]. – Mode of access: http://ec-concord.ied.edu.hk/phonetics_and_phonology/wordpress/?page_id=328 (viewed on January 24, 2017). – Title from the screen.
11. International Phonetic Alphabet [Electronic resource] : [Web site]. – Electronic data. – [International Phonetic Alphabet] – Mode of access: <http://www.internationalphoneticalphabet.org/ipa-charts/ipa-symbols-chart-complete//> (viewed on October 10, 2017). – Title from the screen.
12. Ping Li. An online database of phonological representations for Mandarin Chinese / Li Ping, Zhao Xiaowei // Behavior Research Methods. – 2009. – №41 (2). – P. 575-583.
13. Tao-chung Yao. Integrated Chinese / Yao Tao-chung, Liu Yuehua. – Boston: Cheng&Tsui, 2005. – 424 p. (2nd Edition).
14. Wang Y. Chinglish and China English as Distance and Elaborate Language Varieties / Y. Wang // Naukovi doslidzhennia: perspektyvy innovatsijnoho rozvytku suspil'stva i tekhnolohij: Materialy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Kyiv, 20-21 sichnia 2017 r.). – Kyiv: HO “Instytut innovatsijnoi osvity”, 2017. – S. 55-59.